

E băiat sau fată? Cum devin fetele femei și băieții bărbați

Într-o revistă populară pe tema îmbrăcăminte pentru copii se scria în 1918 că, în ciuda diversității de opinii pe această temă, opinia publică ajunsese la un consens: "regula general acceptată este de roz pentru băieți și albastru pentru fete". Rozul sugera bărbăție iar albastru delicatețe. Un sfert de secol mai târziu, consensul era la fel de clar însă masculinitatea și feminitatea își inversaseră culorile.

„E băiat sau fată?” este de obicei prima întrebare care se pune la nașterea unui copil. Răspunsul la această întrebare va influența în mod decisiv viața copilului: mediul pe care i-l pregătesc părinții (culoarea camerei, modelul hainelor, tipul jucăriilor), grupul de prieteni, activitățile majore, pasiunile, profesia pe care o va alege, modul în care va interacționa cu ceilalți.

Se vorbește mult astăzi despre diferențele ireconciliabile care există între sexe, despre faptul că bărbații și femeile ar proveni de pe planete diferite. Din punct de vedere biologic femeile și bărbații sunt evident diferiți: au sisteme reproductive diferite, structuri cognitive diferite, nivele hormonale diferite, musculatură diferită etc. Diferențele biologice dintre sexe sunt însă relativ mici în comparație cu definițiile culturale ale masculinității și feminității care variază enorm. Multe cercetări au demonstrat că cele mai multe dintre diferențele atribuite bărbaților și femeilor – de altfel foarte mici și chiar neglijabile uneori - nu sunt naturale, biologice sau genetice cum se crede în mod obișnuit, ci determinate și încurajate de educație.

Diferențe reale și/sau construite

Oricare ar fi moștenirea biologică sau predispozițiile înnăscute, copiii primesc numeroase semnale de la cei din jur pentru a se comporta în anumite moduri, oamenii fiind într-adevăr „animale sociale”, învățarea având un rol esențial în formarea comportamentelor fiecărui sex. Numeroase experimente au demonstrat că în funcție de culoarea cu care sunt îmbrăcați bebelușii și în funcție de sexul atribuit, același copil este apreciat diferit de aceiași evaluatori. Dacă aceștia cred că au de-a face cu un băiat, îl apreciază ca „activ, voinic, gălăgios, întreprinzător”, dacă același bebeluș este îmbrăcat în roz și prezentat ca fată aprecierile vor fi de „drăgălașă, finuță, cuminte”. Chiar începând de la naștere, părinții se poartă diferit față de băieți și fete: băieții beneficiază de mai multă atenție din partea taților, mai multe jocuri active, mai multă toleranță la agresivitate, îmbrăcăminte mai puțin restrictivă, și mult mai puține treburi domestice comparativ cu surorile lor; ei sunt încurajați în mult mai mare măsură decât fetele să se angajeze în jocuri agresive, să lovească, să fie violenți.

În numeroase moduri, cultura în care trăim încurajează băieții să fie activi, axați pe rezolvarea de probleme, independenți și competitivi, iar fetele să fie drăguțe, sensibile, dependente de ceilalți și preocupate de modul în care arată și de sentimentele celorlalți. Toate tipurile de obiecte și comportamente iau înțelesuri în funcție de sex, de la obiecte de prins părul (numai pentru fete), până la camioane jucărie (numai pentru băieți) și la culori (rozul este pentru fete, albastrul pentru băieți).

Arsenalul jucăriilor

Jucăriile pentru băieți contribuie la formarea agresivității masculine: arsenalul existent pe piață este impresionant astfel încât înainte să meargă bine în picioare cei mai mulți băieți au deja pistoale și puști de jucărie pe care abia le pot duce. Piața jucăriilor pentru fete le orientează spre activități de îngrijire, domestice și oferă standarde nerealiste și nesănătoase de feminitate. Cele mai populare modele de păpuși (vezi Barbie) promovează proporții ale corpului fanteziste, încurajând dezvoltarea de complexe de inferioritate și declanșând mania curelor de slăbire și la fetele preșcolare. Pe de altă parte, pentru băieți sunt promovate în general jucăriile logice, care implică construcții sau rezolvare de probleme în timp ce pentru fete sunt disponibile păpuși de care să aibă grijă, case pe care să le aranjeze etc. Mesajul constant este că băieții sunt importanți

pentru ceea ce fac iar fetele pentru modul în care arată și capacitatea de a se îngriji de binele celorlalți.

Diferența = inegalitate

Astfel diferențele pe care le întâlnim la nivel social între fete și băieți, bărbați și femei sunt în mare măsură diferențele pe care le promovăm, încurajăm, perpetuăm prin educație.

În aceste condiții, nici nu e de mirare că bărbații și femeile dezvoltă moduri ușor diferite de relaționare, de gândire, interese și activități diferite dar și numeroase stereotipuri și prejudecăți la adresa celuilalt sex. Cu siguranță, mai util ar fi să vedem care sunt comportamentele sănătoase pe care le dorim prezente în indivizi de ambele sexe, mai curând decât a insista pe diviziuni rigide și artificiale între cele două jumătăți ale umanității și pe încurajarea unor activități distructive pe termen lung pentru ambele sexe.

Pe de altă parte, problema nu este că între sexe există anumite diferențe biologice ci că pe aceste diferențe naturale se construiesc diferențe culturale și sociale care alimentează inegalitatea dintre femei și bărbați, împiedicându-i să își valorifice potențialul în domenii considerate „nepotrivite” pentru sexul lor. Astfel, ar trebui să ne concentrăm nu pe căutarea diferențelor în sine ci pe inegalitatea pe care diferențele reale sau construite social o creează.